

Arviointivallan demokratisoituminen – kuka, mitä ja missä?

Arviointifoorumi 5.6.2013

Ville Valovirta

Alustuksen teemoja

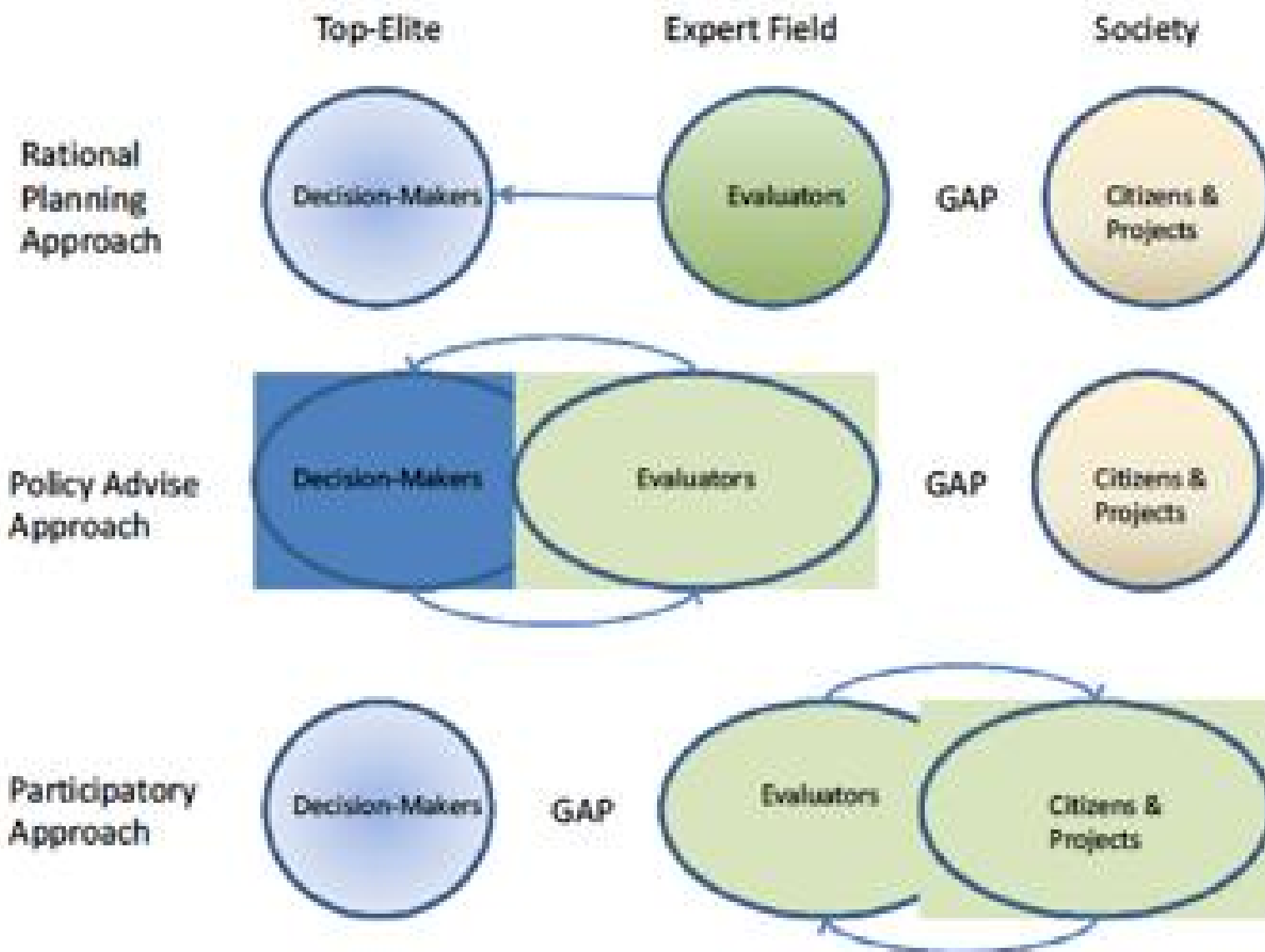
- Mitä arviointivallan demokratisoituminen tarkoittaa?
- Mitä merkityksiä sillä on, että ihmiset ovat aktiivisia tiedontuottajia?
- Kenen tietoon voi luottaa, kenen arvio asioista on oikea?
- Mitkä ovat arvioinnin maailmanlaajuisia trendejä?

Arviointivalta?

- Määrittely: Mitä arvioidaan, mitä ei arvioida?
- Resurssit: Miten paljon arviointiin panostetaan?
- Menetelmät: Miten arvioidaan?
- Arviointikriteerit: Millä kriteereillä arvioidaan?
- Hyödyntäminen: Mitä tuloksia hyödynnetään, mitä ei?

Miksi lisätä arvioinnin moniäänisyyttä?

- Arviointitiedon relevanssi
- Oppiminen
- Hyvinvointipalvelut monivaikutteisia
- Demokratia yhteiskunnallisena arvona

Arvioinnin trendejä

1. Vaikuttavuuden arvioinnin menetelmät
2. Muutoslogiikka, teorialähtöinen arviointi
3. Osallistavat arviointimenetelmät
4. Kompleksiset ja dynaamiset verkostot
5. Arviointikapasiteetin rakentaminen

Hyvinvointipalvelut ovat monivaikutteisia

Tavoitellut "päävaikutukset"

- Hyvinvointivaikutukset toimenpiteen tai palvelun kohderyhmissä
- Kustannusvaikuttavuus

"Sivuvaikutukset"

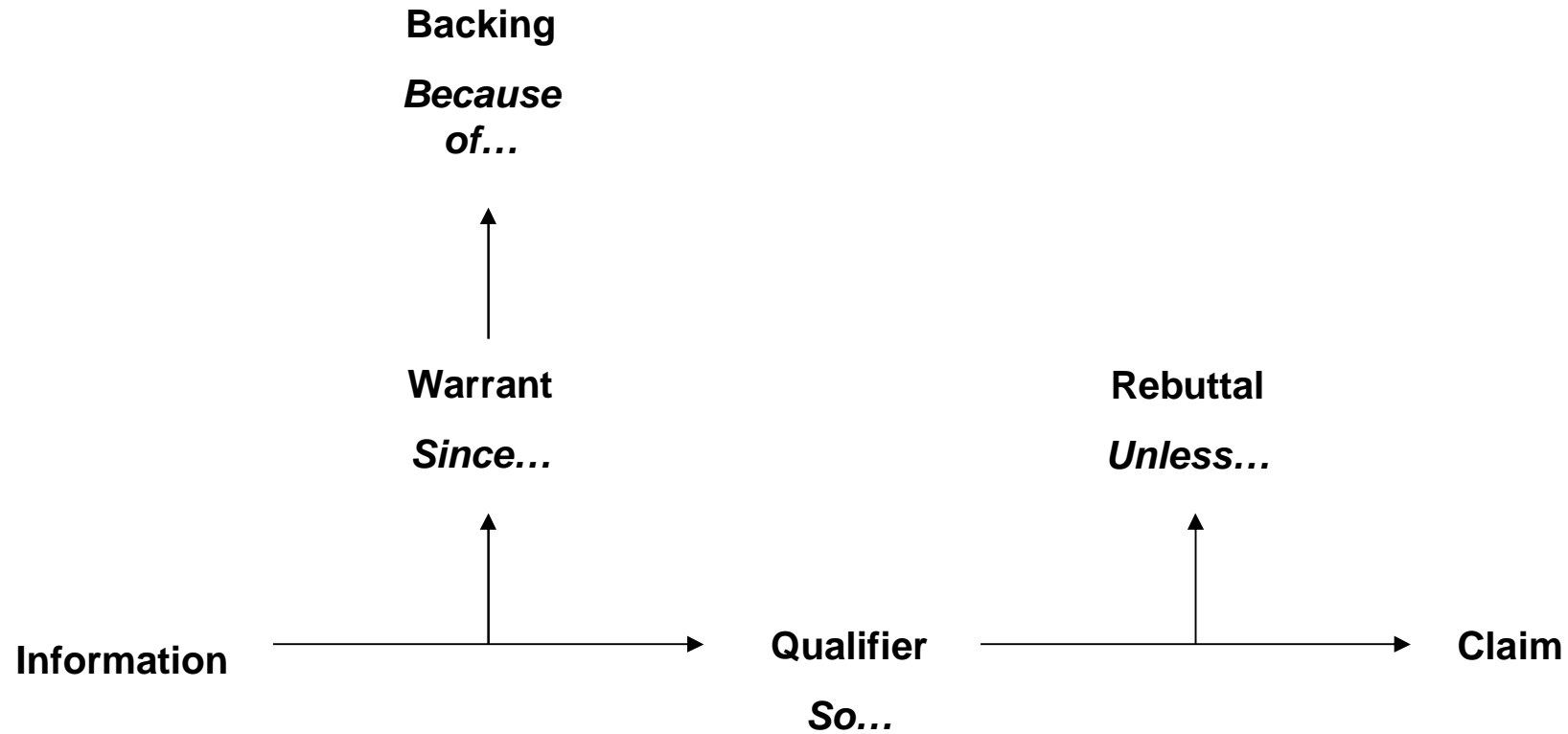
- Vaikutukset asiakkaiden lähipiirissä
- Vaikutukset heikompiosaisiin ryhmiin
- Vaikutukset rinnakkaisiin palveluihin
- Vaikutukset organisaatioiden toimintakäytäntöihin
- Taloudelliset vaikutukset organisaatiotasolla
- Ympäristövaikutukset
- Vaikutukset organisaatioiden yhteistyökäytäntöihin
- Vaikutukset ammattiryhmien käytäntöihin

Arviointi on argumentointia

Arviointi on systemaattiseen tiedon keruuseen ja analysointiin pohjautuvaa argumentointia, jossa hyödynnetään julkilausuttuja arviointikriteereitä.

The Structure of Argument

(Toulmin 1958)

Informaatiosta arvioihin ja suositukseen

Informaatio	Haastatellun asiantuntijan mielestä lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian välinen yhteistyö on lisääntynyt hankkeen aikana merkittävästi.
Analyysi	Verrattuna lähtötilanteeseen yhteistyö on lisääntynyt hankkeen kolmen toteutusvuoden aikana n. 30 %.
Arvio	Koska hankkeen tavoitteena ollut poikkihallinnollinen yhteistyö on lisääntynyt, hanke on onnistunut tavoitteessaan.
Suositus	Koska hankkeen toimenpiteet ovat onnistuneet yhteistyön lisäämisessä pilottihankkeessa, toimintamalli tulisi ottaa käyttöön koko palvelujärjestelmässä.

Arvioiden muodostaminen

1. Valitse **kriteerit**, joiden suhteen haluat mitata toimenpiteiden ja asiantilojen onnistuneisuutta.

2. Määrittele **taso**, jolla asiantilaa voidaan pitää hyvänä.

3. Kerää **tietoa** ja vertaa sitä määrittelemääsi tasoon.

4. Tee johtopäätökset ja muodosta **arviot**.

(Scriven 1991, Fournier 1995)

KUKA?

- Määrittelee arviointitehtävät ja arviointikriteerit
- Päättää arviointien resursoinnista
- Valitsee arviointimenetelmät
- Tuottaa arviointitietoa ja miten
- Muodostaa johtopäätökset
- Määrittelee missä ja miten tuloksia hyödynnetään tai ei hyödynnetä

Arvioinnin uskottavuuden lajeja

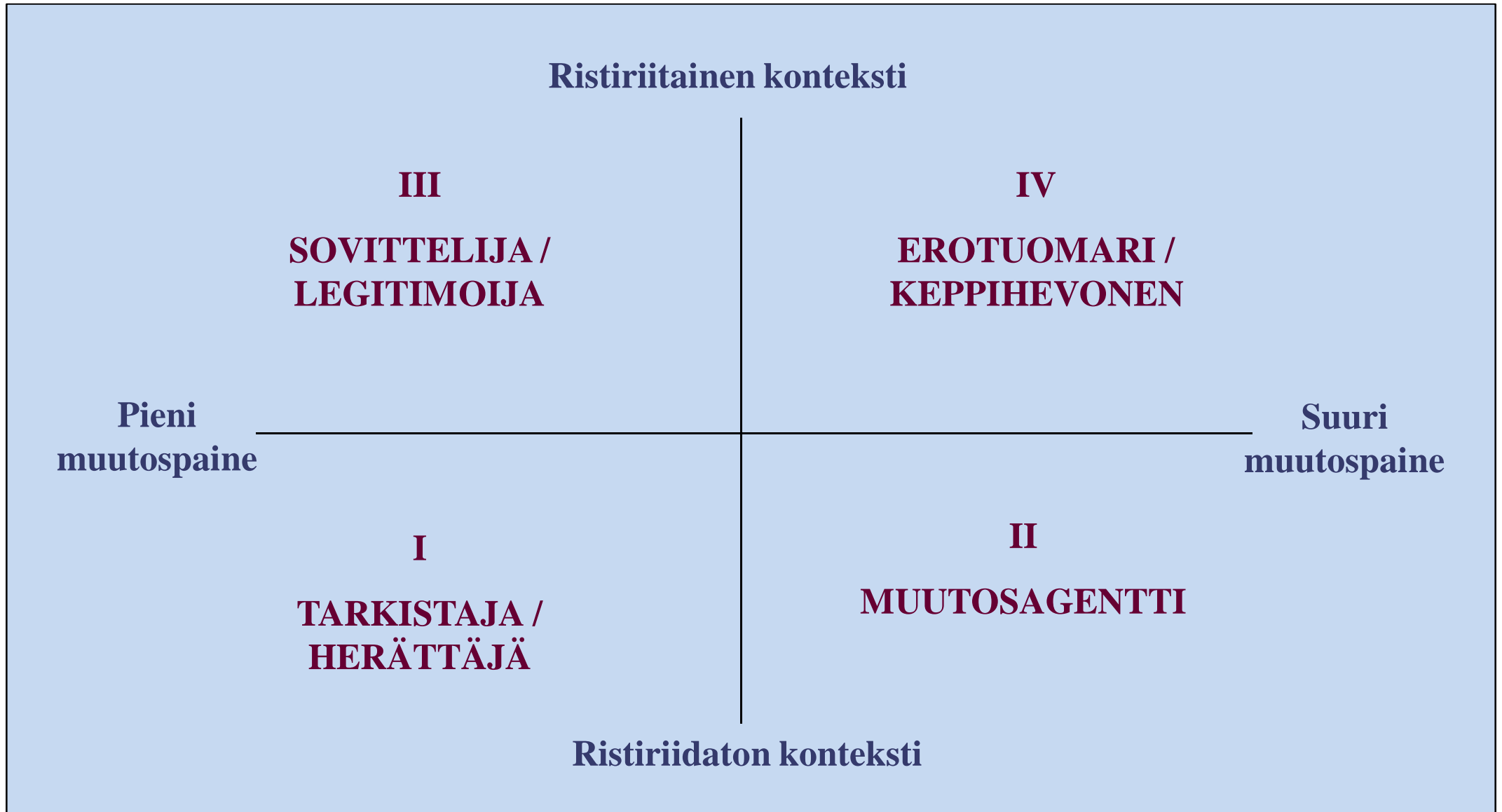
- Arviointi perustuu kohteesta riippumattomaan arvioon
- Arviointi perustuu tieteellisiin menetelmiin
- Arviointi perustuu moniääniseen prosessiin
- Arvioinnin rajaus ja kriteerit ovat eri toimijoiden kannalta relevantteja
- Arvioitavan toiminnan kohderyhmät osallistuvat arviointiprosessiin

Arvioinnin "lukutaito"

- Arviointitehtävä, rajausta ja arviointikriteerit
- Faktojen luotettavuus
- Analyysin johdonmukaisuus
- Arvioiden muodostamisessa käytetyt kriteerit
- Toimenpidesuosituksen oletukset

Arvioinnin rooleja

(Valovirta 2000)

Arviointi keskustelelevassa demokratiassa

- Keskusteleva, ei vain äänestävä demokratia
- Demokraattinen keskustelu on argumentointia
- Argumentoinnin tietopohja?
- Arviointi tietoon pohjautuvan argumentoinnin mahdollistajana
- Arviointi läpinäkyvänä menetelmänä muodostaa arvioita
- Toiminnan vaihtoehtoiset polut